

PORVOO

BORGÅ

**OHJE TERVEYDENSUOJELULAIN MUKAISEN ILMOITUKSEN
TEKOON SEKÄ ILMOITUSVELVOLLISIA HUONEISTOJA JA
TOIMINTOJA KOSKEVAT VAATIMUKSET**

Terveydensuojelujaosto 23.8.2017 § 71

Sisällys

1. Yleistä	3
Ilmoituslomakkeet	3
2. Olosuhteet, rakennuksen kunto ja rakennuspaikka	4
3. Ilmanvaihto	5
4. Tupakointijärjestelyt	6
5. Käsihygienia	6
6. Välinehuolto	7
7. Pyykkihuolto	7
8. Siivousvälinevarasto	8
9. Pintamateriaalit ja pintojen puhdistettavuus	8
10. Käymälät ja pesutilat	9
11. Solarium-laitteet	9
12. Uimavesi	10
13. Talousvesi	11
14. Jäteveden käsittely ja jätehuolto	12
15. Vaikutukset ympäristöön	12
16. Vähäinen elintarvikkeiden käsittely	13
17. Ohjeessa sovellettu lainsäädäntö ja käytetyt säädöslyhenteet	14

1. Yleistä

Terveysuojelulain 13 § (11.11.2016/942):n nojalla toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveysuojeluviranomaiselle:

- 1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta;
- 2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;
- 3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta;
- 4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;
- 5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;
- 6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveystahaitta.

Terveysuojelulain 18 a § (11.11.2016/942):n nojalla toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus sellaisesta vedenottamosta (esim. kaivosta), jonka vettä käytetään osana julkista tai kaupallista toimintaa. Yhteisessä käytössä olevan vedenottamon tai vesisäiliön omistajan on tehtävä kunnan terveysuojeluviranomaiselle vedenjakelualueesta 13 §:ssä tarkoitettu ilmoitus, jos vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa.

Ilmoitukseen on liitettävä terveysuojeluasetuksen 4.3 § tarpeelliset piirustukset sekä tieto rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymän pääpiirustuksen mukaisesta tilan käyttötarkoituksesta ja mahdollisesti vireillä olevista luvista.

Jäljempänä on kuvattu eri ilmoitusvelvollisia toimintoja koskevat vaatimukset. Vaatimuksista voidaan poiketa perustellusta syystä.

Ilmoituslomakkeet

Ilmoitus majoitus- ja ravitsemistoiminnasta, liikuntatilan, uimahallin, yleisen uima-altaan ja saunan käyttöönotosta
 Ilmoitus vanhainkodin, tehostettuun palveluasumiseen tarkoitettujen tilojen ja sosiaalialan laitoksen käyttöönotosta

Ilmoitus koulu- ja päiväkotihuoneiston käyttöönotosta

Ilmoitus kauneushoitolan, tatuointistudion, solariumin ja muu ihon käsittelytilan käyttöönotosta

Ilmoitus mahdollista melu-, pöly-, haju- tai muuta terveystahaitta aiheuttavasta toiminnan aloittamisesta

Ilmoitus yleisen uimarannan käyttöönotosta

Ilmoitus vedenottamosta / kaivosta, jonka vettä käytetään osana kaupallista tai julkista toimintaa tai jonka vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla yli 50 henkilön tarpeisiin

2. Olosuhteet, rakennuksen kunto ja rakennuspaikka

Sisätilojen tulee olla terveelliset ja turvalliset. Oleskelutilojen sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Asunnossa ja muussa oleskelutilassa ei saa olla eläimiä eikä mikrobeja siinä määrin, että niistä aiheutuu terveyshaittaa.

- Oleskelutiloissa ja niihin yhteydessä olevissa muissa tiloissa ei saa olla merkkejä kosteusvaurioista, kosteusvaurioon viittaavaa tai muuta vierasta hajua
- Oleskeluhuoneistossa tulee olla asianmukainen lämmitysjärjestelmä ja lämmöneristys.
- Rakennuspaikan maaperä ei saa pilaantunut siten, että sisätiloissa tai piha-alueella oleskeleva altistuisi haitta-aineille
- Rakennuksessa aiemmin harjoitettu tai samanaikaisesti harjoitettava muu toiminta ei saa altistaa sisätiloissa oleskelevia terveyshaittoille
- Huoneilman radonpitoisuuden vuosikeskiarvo ei saisi ylittää arvoa 400 becquereliä kuutiometrissä (Bq/m^3). Päiväkodeissa, kouluissa ja muissa julkisissa tiloissa toimenpidearvo on 400 Bq/m^3 riippumatta oleskelu- tai työajoista.
- Oleskelutiloissa tulee olla riittävä valaistus.
- Teknisistä laitteista tai huoneiston ulkopuolelta kantautuva melu ei saa ylittää toimenpideraja-arvoja. Huonetilojen välillä on oltava toiminnan vaatimuksiin nähden riittävä ääneneristävyys. Lasten käytössä olevissa tiloissa ei saa olla liiallista kaikuisuutta.
- Asiakastilojen ilman epäpuhtauksien pitoisuudet saavat olla korkeintaan kymmenesosa työsuojelun ohjearvoina käytettävistä nk. haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista HTP-arvot) sellaisten aineiden osalta, joille ei ole säädetty toimenpideraja-arvoa asumisterveysasetuksessa.

Ilmoitukseen tulee tarvittaessa liittää selvitykset rakennuksessa todettujen tai epäiltyjen terveyshaittojen selvityksestä (kuntotutkimus) sekä toteutetuista korjaustoimenpiteistä.

Säädösperusta

TsL 26 §: Asunnon ja muun sisätilan sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Asunnossa ja muussa oleskelutilassa ei saa olla eläimiä eikä mikrobeja siinä määrin, että niistä aiheutuu terveyshaittaa.

TsL 27 §: Terveydensuojeluviranomainen voi antaa määräyksen rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta terveyshaitan selvittämiseksi.

TsA 15 §: Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on valvoessaan, noudatetaanko terveydensuojelulain 26 §:ssä asetettuja asunnon tai muun oleskelutilan terveydellisiä vaatimuksia, kiinnitettävä huomiota seuraavaan:

- rakennus täyttää fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten tekijöiden osalta terveydensuojelulain 32 §:n nojalla annetut määräykset
- maaperän saastumisesta tai muusta siihen verrattavasta syystä ei saa aiheutua terveyshaittaa rakennuksessa tai sen läheisyydessä oleskeleville
- kylmänä vuodenaikana asumiseen tai oleskeluun käytettävien tilojen lämmitys on järjestetty tarkoituksenmukaisesti
- rakennus on ottaen huomioon sen käyttötarkoitus riittävän tiivis ja siinä on riittävä lämmöneristys
- rakennuksessa on riittävä ilmanvaihto ottaen huomioon siellä olevien ihmisten määrä ja harjoitettava toiminta

Asumisterveysasetuksessa (545/2015) on säädetty tarkemmat raja-arvot oleskelutilojen olosuhteille.

Sisätilojen radonpitoisuuksille asuinhuoneistoissa on annettu suositusarvot Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen (944/1992) 2 §:ssä ja työpaikoilla säteilyasetuksen (1512/1991) 27 §:ssä..

- STUK:n OHJE ST 12.1 / 2.2.2011: Säteilyturvallisuus luonnonsäteilylle altistavassa toiminnassa, <http://www.finlex.fi/data/normit/3793/ST12-1.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (795/20017) haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista

3. Ilmanvaihto

Ilmanvaihdon ulkoilmavirran tulee olla rakennuksen käytön mukaisesti riittävä ja sen laadun tulee olla riittävän puhdasta. Ilmanvaihto tulee järjestää siten, että sisäilma vaihtuu koko oleskeluvyöhykkeellä.

- oleskelutiloihin tulee järjestää henkilömäärään ja toimintaan nähden riittävä tuloilma
- huoneistossa tulee olla ilmanpoistot vähintään käymälöistä ja märkätiloista
- tuloilman tulee olla puhdasta (= tuloilman otto paikassa ei tupakansavua, pölyä, pakokaasuja, viemärinhajua tai vastaavia epäpuhtauslähteitä)
- tuloilman määrän tulee olla vähintään 0,35 dm³/s neliometriä kohden kaikissa oleskeluhuoneissa (huonekorkeus 2,5 m) / tilan koko ilmamäärä vaihtuu 2 h:ssa täysin
- tuloilmamäärän tulee lisäksi olla vähintään 6 l/s/hlö päiväkotij- ja kouluhuoneistoissa ja vastaavissa huoneistoissa, joissa henkilömäärä on tilojen kokoon nähden asuntoja suurempi.
 - poikkeus: ilmanvaihto voi olla vähintään 4 l/s/hlö, jos voidaan mittauksin osoittaa, että terveyshaittoja ei synny kosteuslisän (suhteellinen kosteus RH%), lämpökuorman (T) tai epäpuhtauksien kertymisen vuoksi (hiilidioksidi sekä tarvittaessa esim. haihtuvat orgaaniset yhdisteet, formaldehydi, häkä).
- Ilmanvaihto ei saa olla jatkuvasti ylipaineinen tai merkittävästi (yli 15 Pa) alipaineinen. Ilmoitukseen tulee liittää paine-eromittausten tulokset, jos ilmamäärien mittauspöytäkirjan mukaan tulo- ja poistoilmavirtauksissa eroa yli 15 %.
- Oleskelutiloissa tulisi olla avattava tuuletusikkuna häiriötilanteissa tarvittavaa tuuletusta varten

Uima-allastilojen suunnittelussa tulee lisäksi noudattaa STTV:n ohjetta ja D2-ohjeita uimahalleille ja muille kosteille tiloille (mm. kosteuden hallinta, uimahallin painesuhteet, haitallisten aineiden poistaminen allashuoneen ilmasta, tuloilmavirta ja uimahallitilojen lämpötilat).

- Tuloilman puhallus tulisi toteuttaa riittävän suurella (ilmankierto 4–7 kertaa tunnissa), kylmien seinien ja ikkunapintojen edessä alhaalta suoraan ylös puhallettavalla tuloilmavirralla.
- Haitallisten aineiden poistamiseksi uimareiden hengitysalueelta ilman virtausnopeuden tulisi olla allasveden yläpuolella vähintään 0,2 m/s tavanomaisissa käyttöolosuhteissa.
- Tilat, joiden ilma sisältää eniten kosteutta, tulee olla alipaineiset muihin tiloihin nähden
- Allashuoneen absoluuttisen kosteuden terveydellinen yläraja on 14,3 g H₂O/(kg kuivaa ilmaa)

Päiväkotij- ja kouluhuoneistoissa ja vastaavissa huoneistoissa, joissa henkilömäärä on tilojen kokoon suuri sekä uima-allastiloissa tulee ilmoitukseen liittää ilmanvaihtoa koskevana selvityksenä koneellisen ilmanvaihdon ja koneellisen poistoilmavaihdon osalta IV-mittauspöytäkirja.

- Koneellisen poistoilmavaihdon osalta tulee arvioida tuloilmavirran riittävyys.
- Mittausten tulee olla tehty tilamuutosten jälkeen.
- Mittauspöytäkirjasta tulee selkeästi käydä ilmi, mitä huonetiloja pöytäkirja koskee.

Säädösperusta

TsL 26 §: Asunnon ja muun sisätilan lämpötilan, kosteuden, ilmanvaihdon ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskelevalle terveyshaittaa.

TsA 14 §: Käymälässä tulee olla riittävä ilmanvaihto, jonka tulee olla järjestetty siten, että hajun leviäminen muihin tiloihin estyy.

TsA 15 §: Rakennuksessa on riittävä ilmanvaihto ottaen huomioon siellä olevien ihmisten määrä ja harjoitettava toiminta.

Asumisterveysasetus 8 - 10 §: toimenpidearvot ilmanvaihdon riittävyden arvioimiseksi

Asumisterveysasetuksen soveltamisohje, Osa I

<http://www.valvira.fi/documents/14444/261239/Asumisterveysasetuksen+soveltamisohje/ac8d5e16-97be-456c-9c9c-ce8560f2092e>

Valviran valvontaohjeista TO3 - TO8:

http://www.valvira.fi/ymparistoterveys/terveydensuojelu/ymparistoterveydenhuollon_laatujajestelma_-_terveydensuojelun_valvontaohjeisto

Uimahallien ja kylpylöiden sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevat terveydelliset ohjeet, STTV 2007

http://www.valvira.fi/documents/14444/22511/Oppaita_3_2008_Uimahallien_ilmanvaihto_5.pdf

TsA 4 § Ilmoitus ja sen sisältö:

Terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n mukaisesta ilmoituksesta on käytävä ilmi selvitys ilmanvaihdosta

4. Tupakointijärjestelyt

Ulkotupakointialue tulee sijoittaa siten, että tupakansavu ei kulkeudu ilmanvaihdon kautta tai muutoin sisätiloihin. Pääasiallisesti alle 18-vuotiaiden käyttöön tarkoitetuilla ulkoalueilla tupakointi on kielletty.

Sisätiloissa olevan tupakointitilan tulee olla rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä. Tupakansavu ei saa päästä leviämään tupakointitilasta muihin oleskelutiloihin. Tupakointitila ei saa olla alle 18-vuotiaille tarkoitettun sisätilan yhteydessä.

Säädösperusta

TsL 27 §:n mukaan toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi on ryhdyttävä viipymättä, jos asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyy hajua, savua tai muuta niihin verrattavaa siten, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa asunnossa tai muussa tilassa oleskelevalle,.

Asumisterveysasetus 18 §: Sisäilmassa ei saa toistuvasti esiintyä aistinvaraisesti tunnistettavaa tupakansavua, joka on kulkeutunut asuntoon tai muuhun oleskelutilaan ulkoa tai muualta rakennuksesta. Sisäilman tupakansavu ei saa ylittää nikotiinipitoisuutena mitattuna 0,05 µg/m³.

Tupakkalain 76 §:n mukaan tupakointi voidaan sallia erillisessä tupakointitilassa, joka on hyväksytty tupakointiin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nojalla. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei tupakansavu pääse kulkeutumaan alueelle, jolla tupakointi on kielletty. Tupakointitila ei saa olla sellaisen sisätilan yhteydessä, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä.

5. Käsihygienian

Tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi sekä haavainfektioiden ennaltaehkäisemiseksi tulee huoneistossa olla riittävät järjestelyt hyvän käsihygienian ylläpitoa varten. Käsienpesupisteessä tulee olla kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä, jätteastia ja nestesaippuaa.

- Työpisteen välittömässä läheisyydessä tulee olla käsienpesuun tarkoitettu vesipiste, kun huoneistossa annetaan ihon tai limakalvojen pintaa rikkovia hoitoja. Käsienpesupisteen tulee olla esteettä käytettävissä hoitojen aikana.
- Muissa hoituhuoneistossa tulee olla käsienpesuun soveltuva vesipiste kohtuullisella etäisyydellä työpisteestä. Vesipisteen tulee olla esteettä käytettävissä hoitojen aikana.
- Päiväkotiosastoilla tulee olla vesipiste käsien pesua ja juomaveden saamista varten
- Ympäri vuorokautista hoivaa tarjoavissa laitoksissa tulee käsienpesupiste olla jokaisessa asiakashuoneessa tai sen välittömässä läheisyydessä
- Opetustilassa tai sen välittömässä läheisyydessä on suositeltavaa olla vesipiste käsien pesua ja juomaveden saamista varten

Säädösperusta

TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

Valviran valvontaohjeista TO3 - TO8:

http://www.valvira.fi/ymparistoterveys/terveydensuojelu/ymparistoterveydenhuollon_laaturajestelma_-_terveydensuojelun_valvontaohjeisto

6. Välinehuolto

Kauneushoitolassa, tatuointistudioissa, kuppauhuoneistossa ja vastaavassa on oltava riittävät järjestelyt työvälineiden välityksellä tarttuvien ihosairauksien leviämisen ehkäisemiseksi sekä haavainfektioiden ennaltaehkäisemiseksi.

- Ihon käsittelyssä käytettäville välineille on osoitettava erillinen vesipiste ja pesuallas sekä desinfiointijärjestelyt
- Ihon pintaa rikkovissa toimenpiteissä käytettäville välineille tulee olla sterilointimahdollisuus

Kuntosalissa, uimahallissa, päiväkodissa ja muissa vastaavissa tiloissa on oltava järjestelyt toiminnassa käytettävien, ihon kanssa kosketuksissa olevien välineiden ja vastaavien muiden esineiden puhdistusta ja hygieenistä säilytystä varten.

Säädösperusta

TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

7. Pyykkihuolto

Huoneistossa tulee olla riittävät järjestelyt toiminnassa käytettävien tekstiilien välityksellä leviävien tarttuvien ihosairauksien ja loisten leviämisen ehkäisemiseksi.

- Suoraan ihon kanssa kosketuksissa olevien tekstiilien pesu vähintään 60 °C:ssa jokaisen asiakkaan jälkeen.
- Mikrobivaurioiden ennaltaehkäisemiseksi huoneistoon sijoitetuissa pyykinpesu ja –kuivaustilassa tulee olla riittävä ilmanvaihto

Säädösperusta

TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

8. Siivousvälinevarasto

Huoneistossa on oltava varustelut, jotka mahdollistavat pintojen puhdistamisen tehokkaasti siten, että tartuntatautien leviämisen riski voidaan pitää alhaisena ja että sisätilan käyttäjät eivät altistu epäpuhtauksille.

- Huoneistossa tai sen välittömässä läheisyydessä tulee olla kaatoaltaalla, vesipisteellä, siivousliinojen kuivaustelineellä, pitkävartisten siivousvälineiden ripustustelineellä ja poistoilmanvaihdolla varustettu siivouskomero. Siivouskomeron tulee olla niin tilava, että kaikki siivouksessa käytettävät laitteet ja välineet voidaan huoltaa ja varastoida siellä. Siivouskomeron tulee olla lukittava.
- Hygieniavaatimuksiltaan erilaisia tiloja varten tulee olla erilliset siivouskomerot tai siivouskomeron tulee olla niin suuri, että siivousvälineet on mahdollista säilyttää riittävästi erillään
- Huoneiston jokaisessa kerroksessa tulee olla erillinen siivouskomero, ellei huoneistossa ole hissiä

Säädösperusta

TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

Valviran valvontaohjeista TO3 - TO8:

http://www.valvira.fi/ymparistoterveys/terveydensuojelu/ymparistoterveydenhuollon_laaturjestelma_-_terveydensuojelun_valvontaohjeisto

9. Pintamateriaalit ja pintojen puhdistettavuus

Huoneiston pintamateriaalien tulee olla ehjiä ja puhdistettavissa siten, että tarttuvien tautien leviäminen pintojen välityksellä voidaan tehokkaasti ehkäistä.

- Ihon kanssa kosketuksiin joutuvien pintojen sekä ihonpintaa rikkovissa hoidoissa käytettävien välineiden kanssa kosketuksiin joutuvien pintojen tulee olla sileitä sekä kestää mekaanista pesua ja desinfiointia
- Muiden oleskelutilojen pintamateriaalien tulee olla helposti puhdistettavat ja pölyämättömät. Materiaaleista ei myöskään saa vapautua epäpuhtauksia hengitysilmaan tai iholle.
- Tavaroiden säilytys tulee järjestää siten, että oleskelutilojen ja hoituhuoneiden tasopinnat on helppo puhdistaa.

Säädösperusta

TsL 28 §: Leirintäalue ja muu vastaava majoittumiseen varattu alue sekä yleiseen käyttöön tarkoitettu uimala, uimahalli, uimaranta, kylpylä, sauna tai muu vastaava alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

10. Käymälät ja pesutilat

Huoneistossa tulee olla riittävä määrä poistoilmanvaihdolla ja käsienpesupisteellä varustettuja käymälöitä. Asiakaskäymälöiden vähimmäislukumäärä, varustelu- ja sijaintivaatimukset erityyppisillä toiminnoilla:

- Koulu: 1 käymälä / alkava 15 oppilasta
- Päiväkoti tai vastaava: 1 käymälä / alkava 10 lasta. Käymälässä tai sen läheisyydessä tulee olla pylynpesuallas tai suihku. Käymälän tulee olla avattavissa ulkopuolelta.
- Majoitushuoneisto ja leirikeskus: vähintään 1 käymälä /10 majoituspaikkaa. Yhteiskäytössä olevien pesutilojen tulee olla erillään käymälöistä.
- Hoitolaitos: vähintään 1 käymälä /10 majoituspaikkaa. Yhteiskäytössä olevien pesutilojen tulee olla erillään käymälöistä.
- Muissa huoneistoissa tulee olla vähintään 1 käymälä / 25 henkilöä.

Uimarannan läheisyydessä tulee olla riittävä määrä asiakkaiden käyttöön tarkoitettuja käymälöitä, joiden yhteyteen on suositeltavaa varata käsienpesumahdollisuus

Säädösperusta

TsL 30 §: Asunnossa ja muussa oleskelutilassa tai niiden välittömässä läheisyydessä on oltava tarkoituksenmukainen käymälä ja tarvittaessa useampia käymälöitä. Käymälä on sijoitettava, rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei käymälästä aiheudu terveyshaittaa siinä kävijöille tai sen ympäristössä oleskeleville.

TsA 14 §: Käymälässä tulee olla riittävä ilmanvaihto, jonka tulee olla järjestetty siten, että hajun leviäminen muihin tiloihin estyy. Käymälässä tai sen välittömässä läheisyydessä on lisäksi oltava mahdollisuus käsien pesuun. Kuivakäymälä on sijoitettava tiiviille alustalle siten, ettei käymälästä aiheudu hajun, talousveden tai maaperän likaantumisen vuoksi terveyshaittaa.

Valviran valvontaohjeista TO3 - TO8:

http://www.valvira.fi/ymparistoterveys/terveydensuojelu/ymparistoterveydenhuollon_laatujaarjestelma_-_terveydensuojelun_valvontaohjeisto

11. Solarium-laitteet

Väestölle ei saa tarjota solariumpalveluja terveyshaittaa aiheuttavalla tavalla. Ilmoituksen tulee liittää riittävät tiedot solariumlaitteista sekä solariumlamppujen tyypeistä.

Säädösperusta

Väestön altistumista ionisoimattomalle säteilylle rajoittavat suositukset sähkö- ja magneettikenttien sekä muun ionisoimattoman säteilyn voimakkuudelle on säädetty Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa.

Säteilylain 44a §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen tarkastaa terveydensuojelulain mukaisen valvontansa yhteydessä seuraavat asiat:

- 1) solariumlaitteen sijoittaminen tai käytön estäminen siten, että alle 18-vuotias ei voi käyttää laitetta henkilökunnan sitä huomaamatta;
- 2) 44 §:n 1 momentissa tarkoitetun vastuuhenkilön läsnäolo;
- 3) käyttöohjeiden antaminen asiakkaalle;
- 4) solariumlaitteen ultraviolettisäteilyn altistumisen vaaroja ja altistamisen rajoittamista koskevien tietojen näkyvä esillepano solariumlaitteen välittömässä läheisyydessä;
- 5) asiakkaan silmien suojaaminen;
- 6) solariumlaitteessa olevan ajatuksen säätö;
- 7) solariumlaitteen nimike ja tyyppi; sekä
- 8) solariumlamppujen nimikkeet ja tyypit.

12. Uimavesi

Versio 2

Valvonnan piiriin kuuluvat asiakkaiden käytössä olevat uima- ja kahluualtaat, joiden vettä ei vaihdeta jokaisen käyttökerran jälkeen.

- Allasvesi on käsiteltävä (suodatus, desinfiointi) siten että se ei aiheuta terveyshaittaa uimareille.
- Ilmoitukseen tulee liittää selvitys allasveden käsittelystä
- Allasveden tulee täyttää laatuvaatimukset
- Uima-altaiden yhteydessä tulee olla ilmoitustaulu uimaveden tutkimustulosten julkaisemista varten
- Uima-allasvesien käsittelystä vastaavalla henkilökunnalla tulee olla voimassa oleva allasvesikortti
- Allastilojen siivoajien tulee hallita märkätilojen siivous ja sen erityispiirteet sekä ymmärtää siivouksen merkitys allasveden puhtaudelle.

Valvonnan piiriin kuuluva yleinen uimaranta on ranta tai talviuimapaikka, jonka ylläpitäjä tarjoaa yleisön käyttöön joko ilmaiseksi tai maksua vastaan. Ranta, jota käytetään virkistäytymiseen jokamiehen oikeuden perusteella, ei ole yleinen uimaranta. Myöskään yksityinen, suljetun yhteisön käyttöön tarkoitettu uimaranta ei ole yleinen uimaranta.

- Ilmoitukseen tulee liittää tutkimustuloksia uimaveden laadusta
- Uimarannan läheisyydessä ei saa olla toimintoja (esim. jätevesien purkupaikka, karjalaidun), jotka voivat vaarantaa uimaveden laadun.
- Uimarannoilla tulee olla ilmoitustaulu uimaveden tutkimustulosten julkaisemista varten

Säädösperusta

TsL 29 §: Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kieltää käyttämästä yleistä allasta tai uimarantaa tarkoitukseensa, jos sen vesi ei täytä 32 §:n nojalla annettuja terveydellisiä laatuvaatimuksia.

TsL 2 §: Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

TsL 28a §: Toiminnanharjoittajan on kustannuksellaan huolehdittava siitä, että tässä laissa tarkoitettussa uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevillä, allasveden laatuun vaikuttavia toimenpiteitä tekeville henkilöillä on laite- ja allasvesihygieenisestä osaamista osoittava Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen antama todistus.

Allasvesiasetuksen 7 §:n mukaan Laitoksen ylläpitäjän on järjestettävä allasveden kierrätys, korvausveden otto ja poistoveden käsittely sekä desinfiointi siten, että tämän asetuksen mukaiset laatuvaatimukset täyttyvät altaan kaikissa osissa kävijämäärästä riippumatta. Veden kierrätyksen yhteydessä olevan vedenkäsittelyn on oltava riittävän tehokas poistamaan myös sellaisia eliöitä ja näiden kesto- ja muotoja, jotka eivät tuhoudu käytettävällä klooridesinfiointilla.

Allasveden käsittelyssä tai kierrätyksessä käytettävistä materiaaleista ei saa joutua allasveteen epäpuhtauksia siinä määrin, että ne saattavat aiheuttaa terveyshaittaa altaan käyttäjille.

STMa allasvesihygieenisestä osaamisesta (1350/2006)

STMa suurista uimarannoista (177/2008)

STMa pienistä uimarannoista (354/2008)

Talousvetenä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja muutenkin sanottuun tarkoitukseen soveltuvaa.

- veden tulee täyttää talousvedelle lainsäädännössä asetetut kemialliset, mikrobiologiset ja fysikaaliset laatuvaatimukset
- kiinteistökohtaisen vedenhankinnan osalta toiminnanharjoittajan tulee tuntee vedenhankintaan ja -käsittelyyn liittyvät riskit
 - tutkimustodistus veden laadusta tulee liittää ilmoitukseen (nk. käyttökelpoisuuspaketti enintään 12 kk vanha)

Kiinteistön verkostoveden lämpötilojen tulee täyttää asumisterveysasetuksen vaatimukset:

- kuuma vesi 50 °C - 65 °C
- kylmän veden tulisi olla enintään 20 °C

Talousvesikaivo tai muu vedenottamo otetaan säännöllisen valvonnan piiriin, jos sitä käytetään:

- elintarvikehuoneistoissa
- asiakkaiden juomavetenä
- huoneistossa, jossa annetaan ihon pintaa rikkovia hoitoja (mm. kauneushoitolat, tatuointistudiot ja kuppaus)
- yli 50 henkilön talousveden ottamiseen kiinteistöjen omilla laitteilla

Jos vettä käytetään yli 50 henkilön tarpeisiin tai yli 10 kuutiometriä vuorokaudessa, tulee veden laadusta vastaavan osoittaa talousvesihygieeninen osaaminen pätevyystestillä (vesityökortti)

Säädösperusta

TsL 17 §: Talousvetenä käytettävän veden on oltava terveydelle haitatonta ja muutenkin sanottuun tarkoitukseen soveltuvaa.

TsL 16 § Määritelmät: Talousvedellä tarkoitetaan luonnon kivennäisvettä ja lääkinällisiin tarkoituksiin käytettävää vettä lukuun ottamatta:

- 1) kaikkea vettä, joka on tarkoitettu juomavedeksi, ruoan valmistukseen tai muihin kotitaloustarkoituksiin sekä
- 2) kaikkea vettä, jota elintarvikealan yrityksessä käytetään elintarvikkeiden valmistukseen, jalostukseen, säilytykseen ja markkinoille saattamiseen.
(19.5.2000/441)

Talousvetenä ei kuitenkaan pidetä vettä, jota käytetään yksinomaan peseytymiseen, pyykinpesuun, siivoukseen, saniteetti-tarkoitukseen tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen.

TsL 28 §: ... yleiseen käyttöön tarkoitettu alue tai laitos on suunniteltava, varustettava sekä sitä on kunnossapidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä oleskeleville aiheudu terveyshaittaa.

TsA 4 §: Terveydensuojelulain (763/1994) 13 §: n mukainen ilmoitus on tehtävä kirjallisesti sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonka alueella toimintaa aiotaan harjoittaa. Ilmoituksesta on käytävä ilmi selvitys vedenhankinnasta

TSA 4 §: Ilmoitukseen on myös tarvittaessa liitettävä selvitys talousveden laadusta, jollei laitos ole talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelun piirissä.

Asumisterveysasetus 7 §: verkostoveden lämpötila

<https://www.thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/vesi/legionellabakteerit-vesijarjestelmissa>: "Monissa vesijärjestelmissä legionellat voidaan yleensä torjua huolehtimalla siitä, että talousvesi on kylmää (<20 °C) ja lämmin vesi riittävän kuumaa (vähintään 50 - 55 °C)".

STMa talousvesihygieenisestä osaamisesta

14. Jäteveden käsittely ja jätehuolto

Jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen sekä jäteveden johtaminen ja puhdistus on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa.

- Kiinteistö tulee liittää kunnan jätteenkeräykseen, ellei kunnan jäteviranomaisen ole myöntänyt poikkeusta.
- Kiinteistön jätteiden varastoinnista ei saa aiheutua rottien lisääntymistä alueella
- Kiinteistön tulee liittyä viemäriin tai sillä tulee olla ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymä jätevedenkäsittelyjärjestelmä.
- Kiinteistön jätevedestä ei saa aiheutua uimarannan tai talousvesikaivon saastumista

Säädösperusta

TsL 22 §: Jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen sekä jäteveden johtaminen ja puhdistus on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa. Viemäri siihen liittyvine puhdistus- ja muine laitteineen on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja kunnossapidettävä siten, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa.

TsA 11 §: Viemäri on sijoitettava, rakennettava ja hoidettava niin, ettei siitä aiheudu talousveden tai yleiseen käyttöön tarkoitetun uimarannan veden tai maaperän terveydellisen laadun huonontumista. Nestemäisten jätteiden kokoaminen tiiviiseen säiliöön tai imeyttäminen maahan on tehtävä siten, ettei siitä aiheudu maaperän tai talousveden pilaantumisen vuoksi terveyshaittaa.

TsA 12 §: Jätteiden keräysastiat tai -välineet ja jätehuone on sijoitettava ja hoidettava siten, ettei niistä aiheudu hajua tai muuta terveyshaittaa ja etteivät eläimet pääse niihin.

Kiinteille jätteille tarkoitettuihin astioihin tai muihin keräysvälineisiin ei saa koota nestemäisiä jätteitä. Astioiden ja keräysvälineiden kunnosta ja puhdistuksesta on huolehdittava asianmukaisesti.

TsA 13 §: Talous- ja käymäläjätteiden kompostointi tulee järjestää niin, ettei siitä aiheudu hajua tai maaperän tai talousveden likaantumisen vuoksi terveyshaittaa. Komposti on tehtävä ja sijoitettava siten, että eläinten pääsy kompostiin estyy

TsA 4 §: Terveydensuojelulain (763/1994) 13 §: n mukainen ilmoitus on tehtävä kirjallisesti sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonka alueella toimintaa aiotaan harjoittaa.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

3) selvitys viemäroinnista ja jätehuollosta

15. Vaikutukset ympäristöön

Ilmoitus sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa. Ilmoituksen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.

- Ilmoitus toiminnan aloittamisesta tulee tehdä, jos asuinrakennuksessa tai alueella, jossa on asuntoja, aloitettavasta toiminnasta voi aiheutua asuntoihin melua, pölyä, hajua, tuhoeläimiä taikka toiminnasta voi aiheutua uimaveden tai talousvesikäytössä olevan pohjaveden saastumista tai muuta vastaavaa terveyshaittaa.
- Esimerkkejä ilmoitusvelvollisesta toiminnasta: yöaikainen terassimusiikki, eläinsuoja asuinalueella, elintarvikemyymälä tai työpaja asuinrakennuksessa

Ilmoitukseen tulee liittää selvitys ympäristöhaitasta sekä altistuvasta väestöstä

Säädösperusta

TsL 2 §: Elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

16. Vähäinen elintarvikkeiden käsittely

Elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta valvontaviranomaiselle. Erillistä elintarvikehuoneistoilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos elintarviketoimintaa harjoitetaan muun elinkeinotoiminnan yhteydessä ja toiminnan elintarviketurvallisuusriskit ovat vähäiset.

Riskit ovat vähäisiä elintarviketurvallisuuden kannalta, kun

- Huoneistossa myydään teollisuuden pakkaamia elintarvikkeita, jotka eivät ole helposti pilaantuvia
- Teollisesti valmistettuja, pakattuja elintarvikkeita jätetään saataville asiakkaan omatoimista aamiaisen valmistusta varten
- Huoneistossa tarjoillaan vain teollisesti valmistettuja elintarvikkeita kylmänä tai lämmitettynä
- Huoneistossa tarjoillaan kahvia, teetä ja kahvileivät eivät ole helposti pilaantuvia

Elintarvikkeiden valmistus on kodinomaista: asiakkaat osallistuvat itse aterioiden valmistukseen

Säädösperusta

ElintL 13 §:

... Elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta 14 §:ssä säädetylle valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista (ilmoitettu elintarvikehuoneisto).

... Edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä silloin, kun toimintaan liittyvät riskit ovat elintarviketurvallisuuden kannalta vähäisiä sekä:

- 1) elintarvikealan toiminta tapahtuu samassa huoneistossa kuin toimijan harjoittama muu elinkeinotoiminta;
- 2) toimija on yksityinen henkilö; tai
- 3) toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena.

17. Ohjeessa sovellettu lainsäädäntö ja käytetyt säädöslyhenteet

TsL = Terveydensuojelulaki (763/1994 & muutokset)

TsA = Terveydensuojeluasetus (1280 / 1994 & muutokset)

Asumisterveysasetus = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (545/2015 & muutokset)

Allasvesiasetus = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (315/2001) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

ElintL = Elintarvikelaki (23/2006 & muutokset)

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös (944/1992) asuntojen huoneilman radonpitoisuuden enimmäisarvoista

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (294/2002) ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistumisen rajoittamisesta

Säteilylaki (592/1991 & muutokset)

Säteilyasetus (1512/1991)

STMa allasvesihygieenisestä osaamisesta = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus

uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja allasvesihygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1350/2006)

STMa suurista uimarannoista = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta

STMa pienistä uimarannoista = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta

STMa talousvesihygieenisestä osaamisesta = Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1351/2006) talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta